

Najväčšie prehrešky sú pri výrube drevín

Inšpekcia ochrany prírody a krajiny vykonáva štátny dozor vo veciach ochrany prírody a krajiny podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a vo veciach ochrany ohrozených druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín podľa zákona č. 15/2005 Z. z. o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi (zákon CITES). K obom právnym normám boli vydané ďalšie všeobecne záväzné právne predpisy ochrany prírody, ktoré upravujú vykonávanie jednotlivých ustanovení týchto zákonov.

Hlavné ciele uvedených zákonov sú:

- prispieť k zachovaniu rozmanitosti podmienok a foriem života na našom území,
- obmedziť negatívny účinok vykonávaných činností vo voľnej krajine a na osobitne chránených územiach,
- eliminovať nelegálny obchod s ohrozenými voľne žijúcimi živočíchmi a voľne rastúcimi rastlinami.

Inšpekcia ochrany prírody a krajiny vykonala v minulom roku 587 kontrol, z ktorých v 304 prípadoch zistila porušenie zákona o ochrane prírody a krajiny a zákona CITES, čo znamená podiel 52 %. Za zistené nedostatky uložila pokuty v celkovej výške 1 222 500 Sk.

Kontrola zákona o ochrane prírody a krajiny

V roku 2004 vykonala inšpekcia 443 kontrol zameraných na dodržiavanie zákona č. 543/2002 Z. z. o

ochrane prírody a krajiny. Porušenie zákona zistila v 223 prípadoch, čo je 51 %. Za zistené nedostatky uložila pokuty v celkovej výške 1 058 300 Sk. Zákon o ochrane prírody a krajiny ustanovil na území Slovenskej republiky päť stupňov ochrany. So vzrastajúcim stupňom ochrany sa zvyšuje aj rozsah obmedzenia činností, ktoré je povolené na danom území vykonávať.

Najčastejšie sa porušoval zákon v oblasti ochrany drevín. Dva roky po prechode kompetencie ochrany drevín zo štátnej správy na samosprávu pretrvávajú nedostatky vo zvládaní agendy vo veci výrubu drevín obcami, ktoré majú za následok veľké množstvo vyrubovaných drevín a nízku náhradnú výsadbu za úbytok drevín. V mnohých prípadoch obce vydávajú súhlas na výrub drevín podľa dva roky neplatného zákona č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, alebo súhlas na výrub drevín nie je vydaný v súlade so zákonom o správnom konaní č. 71/1967 Zb.

V prípade, ak obec povolí výrub drevín, je povinná uložiť v rozhodnutí aj primeranú náhradnú výsadbu. Obec väčšinou uložili neprimerane nízku náhradnú výsadbu, vo viacerých prípadoch neuložili žiadnu. Množia sa prípady rozsiahleho výrubu stromov vo voľnej krajine, na ktoré upozorňujú občania, najmä pozdĺž vodných tokov, pri komunikáciách a pod., kde treba uvážene posudzovať

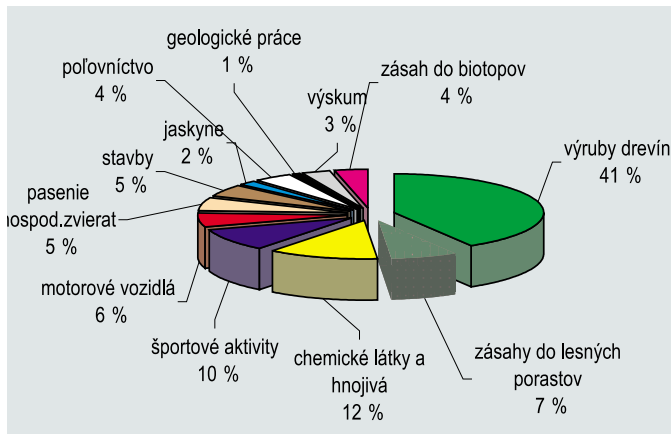
pripadné odstránenie veľkého množstva vzrastlých stromov naraz, plniacich dôležité ekologické a environmentálne funkcie v životnom prostredí človeka. V nemalej

Najčastejšie zistené nedostatky pri kontrole zákona CITES

miere ide aj o necitlivé neopodstatnené odstraňovanie starých vzácnych a historicky významných stromov v obciach. Podľa zákona o ochrane prírody a krajiny však môže obec vydať súhlas na výrub drevín v odôvodnených prípadoch až po posúdení ekologických a estetických funkcií dreviny a vplyvu na zdravie človeka a po vyznačení dreviny určenej na výrub.

Prehľad zistených nedostatkov podľa zákona č. 543/2002 Z. z.

Ďalšie nedostatky sa týkajú používania chemických látok a hnojív v rozpore so zákonom, či už pri leteckej alebo pozemnej aplikácii, ako aj rôznych športových a spoločenských aktivít uskutočňovaných na osobitne chránených územiach. Inšpekcia prešetrovala niekoľko prípadov porušenia zákona aj v dôsledku zásahu do biotopov európskeho a národného významu bez predchádzajúceho súhlasu príslušného orgánu ochrany prírody. Hlavným problémom pri posudzovaní závažnosti takéhoto porušenia je skutočnosť, že dostupnosť

údajov o jednotlivých typoch biotopov je nedostatočná nielen pre orgány štátnej správy, ale najmä pre občanov. Úplne chýba ich vyznačenie v teréne, a tak určenie konkrétnych hraníc jednotlivých biotopov je ťažké, z čoho vyplýva aj problém ich identifikácie na konkrétnom území. V prípade, ak subjekt vykonáva určitú činnosť, na ktorú nie je potrebný predchádzajúci súhlas orgánu ochrany prírody, nemá prakticky možnosť dozvedieť sa, či územie je biotopom európskeho alebo národného významu.

Kontrola zákona CITES

Vlani sa celkove vykonalo 144 kontrol podľa zákona CITES. V 81 prípadoch sa zistilo porušenie zákona, čo znamená 56 %. Za zistené nedostatky uložila inšpekcia

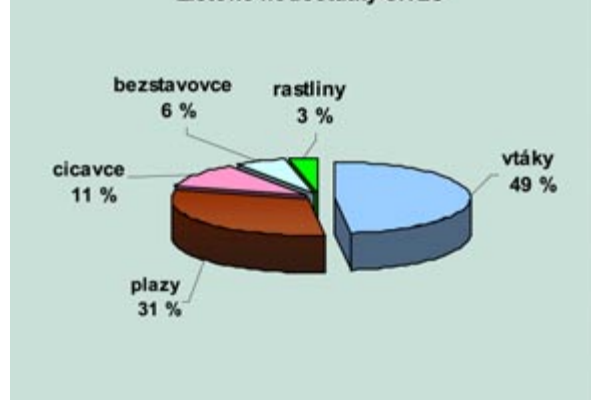
pokuty vo výške 164 200 Sk. V závažnejších prípadoch nelegálne držaných živočíchov pristúpila k zhabaniu 104 živočíchov (87 plazov, 16 vtákov a 1 opica) v celkovej hodnote 1 459 000 Sk.

Pri kontrolách exemplárov živočíchov a rastlín sa najčastejšie porušenie zákona CITES zistilo v skupine vtákov (papagáje, dravé vtáky) a plazov (leguány a korytnačky). Najviac nedostatkov sa zistilo pri preukazovaní pôvodu, vedení evidencie a nezameniteľnom označovaní exemplárov.

Inšpekcia v rámci svojej činnosti prešetrovala aj 175 podnetov od občanov, mimovládnych organizácií a Štátnej ochrany prírody SR, ktoré boli zamerané najmä na nelegálny výrub a poškodzovanie drevín, poľnohospodársku a lesohospodársku činnosť v chrá-

Zistené nedostatky CITES

nených územiach, na športové aktivity a jazdy motorovými vozidlami do chránených území, odchyt živočíchov, odstrel medveďov či porušovanie podmienok ochrany jaskýň. Po prešetrení jednotlivých prípadov SIŽP zistila, že 60 % podaných podnetov bolo opodstatnených.

RNDr. Beata Múčková
hlavná inšpektorka útvaru inšpekcie
ochrany prírody a krajiny SIŽP

